

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський
національний університет "
Закарпатська торгово-промислова палата
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Вища школа менеджменту у Ледніці і Зеленій Гурі (Польща)
Молдавська економічна академія , м. Кишинів (Молдова)
Європейський політехнічний інститут, м. Куновіце (Чехія)
Ніредьхаза, Вища школа, факультет економічних і суспільних наук
(Угорщина)
Технічний університет, м. Кошіце (Словаччина)

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
АУДИТУ І ЗВІТНОСТІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ**

**Матеріали першої міжнародної науково-
практичної конференції**

**26-28 квітня 2010 р.
м. Ужгород**

Ужгород, УжНУ, 2010

УДК 657 (063)
ББК У052 д(О)
У - 31

Редакційна колегія:

Мікловда В.П., член-кор. НАН України, д.е.н., професор, Ужгородський національний університет (голова);
Даньків Й.Я., к.е.н., професор, Ужгородський національний університет (заступник голови);
Бондар М.І., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
Бутинець Ф.Ф., д.е.н., професор, Житомирський державний технологічний університет;
Голов С.Ф., д.е.н., Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України;
Давидов Г.М. – д.е.н., професор, Кіровоградський національний технічний університет;
Кіндрацька Л.М., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
Лазаришина І.Д., д.е.н., професор, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне;
Лучко М.Р., д.е.н., професор, Тернопільська філія Європейського університету;
Максимова В.Ф., д.е.н., професор, Одеський національний економічний університет;
Мних Є.В., д.е.н., професор, Київський національний торгово-економічний університет;
Нападовська Л.В., д.е.н., професор, Київський національний торгово-економічний університет;
Пантелєсв В.П., д.е.н., професор, Національна академія статистики, обліку і аудиту;
Петрик О.А., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
Рудницький В.С., д.е.н., професор, Львівська комерційна академія;
Свірко С.В., д.е.н., професор, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
Ткаченко Н.М., д.е.н., професор, Національний університет харчових технологій, м. Київ.

Відповідальний за випуск: Даньків Й.Я.
Технічний секретар оргкомітету: Мошак О.В.

У –31 Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності у сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці [Текст]: Матеріали першої міжнародної науково-практичної конференції: Ужгород, 26-28 квітня 2010 р. / М-во освіти і науки України, Ужгородський національний університет; відповід. ред. Й.Я. Даньків. – Ужгород: УжНУ, 2010. -- 378с.

*Збірник містить тези доповідей вітчизняних та іноземних учасників, які були розглянуті на першій Міжнародній науково-практичній конференції «Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці», що відбулась 26-28 квітня 2010 р. в м. Ужгороді. У публікаціях висвітлено широке коло питань теоретичних та прикладних аспектів обліку, аналізу, аудиту, звітності та інших економічних напрямів.
Для студентів, науковців, а також фахівці-практиків усіх галузей економіки.*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних, інших відомостей.

©Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», 2010

контролю?	
Бурдюг Н.В.	42
Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту при оцінці якості бухгалтерського обліку запасів	
Бушинець Т.А.	44
Розвиток господарського контролю: проблеми ХХ-ХХІ ст.	
Бушинець Ф.Ф.	46
Поняття «контроль» у науковій літературі	
Вакуи О.В.	49
Побудова управлінського обліку витрат як інформаційної системи бюджетних установ	
Волинець В.І., Гордополова Н.В.	51
Автоматизований облік запасів підприємств громадського харчування	
Вольська А.О.	53
Аспекти розвитку ринку праці та боротьби з безробіттям	
Гадзевич О.І.	56
Обліково-аналітична робота підприємств в умовах фінансової кризи	
Гало Міклош, Кванц Йозеф (Galó Miklos, Kvanecz Jozef)	58
The Relation of Reliability and Accounting	
Ганусич В.О.	59
Основні засоби, основні фонди, основний капітал: визначення та змістове навантаження термінів	
Глуцук О.М.	60
Характеристики джерел даних для аналізу ймовірності банкрутства	
Голов С.Ф.	63
Примари гармонізації	
Гордополов В.Ю.	64
Інформаційне забезпечення системи управління витратами підприємств торгівлі	
Грінько А.П., Кваша О.О.	66
Функціональний склад автоматизованої системи обліку для підприємств ресторанного господарства	
Гурська О.М.	69
Податковий менеджмент підприємства як інструмент оптимізації діяльності суб'єкта господарювання	
Давидов Г.М., Шалімова Н.С.	71
Проблемні аспекти визначення сутності аудиту та його функцій	
Давидюк Т.В.	72
Зміна концепції бухгалтерського обліку під впливом інституційних змін	

Т.В. Давидюк, к.е.н., доцент, докторант кафедри бухгалтерського обліку

Житомирський державний технологічний університет

ЗМІНА КОНЦЕПЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІД ВПЛИВОМ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

В умовах постіндустріальної економіки, що ґрунтується на використанні людського капіталу, питання сутності, визнання, оцінки в бухгалтерському обліку та відображення у фінансовій звітності людського капіталу є актуальними. Проте накопичений науковий потенціал виявився недостатнім для вирішення проблем методології бухгалтерського обліку людського капіталу, оскільки:

– назріла необхідність в розробці комплексної концепції бухгалтерського обліку людського капіталу, що враховує запити користувачів бухгалтерської інформації щодо умов функціонування підприємств в ринковій економіці;

– понятійний апарат обліково-аналітичної системи людського капіталу суттєво поступається практиці організації бухгалтерського обліку на сучасному етапі розвитку ринкової економіки України.

Парадигма бухгалтерського обліку, яка знайшла відображення в працях учених, протягом декількох сторіч визначала коло проблем, досліджуваних в бухгалтерському обліку і способи їх аналізу. Наявність облікової парадигми, що склалася, говорить про зрілість бухгалтерського обліку, як науки.

Не дивлячись на певний розвиток, зміст бухгалтерського обліку залишається відкритим, що піддається змінам і доповненням з виникненням нових вимог практики. Воно демонструє неможливість однозначної інтерпретації концепції бухгалтерського обліку у межах раніше певної структури.

Інституційна оцінка є новою для теорії і практики управління господарськими процесами, у тому числі пов'язаними з інститутом бухгалтерського обліку. Перевага цієї теорії полягає в тому, що вона дозволяє ввести стандартний бухгалтерський облік в соціально-культурному контексті і аналізувати глибинні, змістовні механізми його розвитку на перспективу.

Інституційна теорія привернула увагу до дослідження в області бухгалтерського обліку виключно як доктрина, здатна пояснити сучасний стан і перспективи розвитку бухгалтерського обліку з позицій взаємодії базових економічних інститутів.

Інституційний аналіз і синтез бухгалтерського обліку розглядаються як необхідні елементи при формуванні сучасної облікової концепції і як один з пріоритетних напрямів в дослідженні сучасних підходів до розвитку бухгалтерського обліку. Такий підхід дозволяє проаналізувати внутрішню властиву еволюції бухгалтерського обліку, його змістовну структуру і відмовитися від традиційного формального її уявлення з погляду зміни підходів,

які обмежено сприяють ефективному розвитку обліку і приросту наукового знання в обліковій області.

Результатом інституційного аналізу стала побудова інституційної моделі бухгалтерського обліку в умовах інституційного середовища, заснованої на інтересах користувачів інформації бухгалтерського обліку і правил взаємодії між ними. Інституційний синтез в контексті дослідження дозволив виявити тенденції в зміні правил взаємодії між інституційними одиницями.

На основі інституційного аналізу і синтезу бухгалтерського обліку зроблений висновок про існування глобальних тенденцій (закономірностей) в світовій практиці бухгалтерського обліку і фінансової звітності у бік все більшого задоволення запитів і потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів, для яких інформація бухгалтерської звітності повинна бути в максимальному ступені достатня і корисна.

Пріоритетна роль бухгалтерської звітності як основного засобу комунікації виявляється в тому, що її мета і вимоги, до неї що пред'являються, є пріоритетною при розробці концептуальних основ теорії бухгалтерського обліку. Будь-яка компанія потребує додаткових джерел фінансування, які можна знайти на ринках капіталу. Привернути потенційних інвесторів і кредиторів можливо лише шляхом об'єктивного інформування їх про господарську діяльність, тобто в основному за допомогою звітності, що представляється. Адекватність інформації визначається інтересом користувача до найважливіших показників бізнесу і тому на сьогодні важливим завданням є теоретичне обґрунтування створення ринково-орієнтованої звітності.

В зв'язку з цим найбільша увага потрібно приділити відображенню в звітності людського капіталу, що зумовлює необхідність перегляду традиційного трактування концепції капіталу в бухгалтерському розумінні.

Розробка інституційної концепції і створення відповідної теоретичної бази щодо бухгалтерського обліку людського капіталу знаходиться в початковому стані, проте отримані на її основі висновки свідчать про перспективні подальші напрями вирішення проблем бухгалтерського обліку людського капіталу.

Використання інституційного підходу до аналізу системи бухгалтерського обліку з метою розробки концепції його подальшого розвитку практично не може містити стандартних рішень або моделей. Це пов'язано з наявністю факторів, що важко формалізувати через їх якісний характер і різноманіття способів трактування їх дій на положення обраної облікової концепції.

Згідно інституційної концепції, сучасний період – це період, пов'язаний безпосередньо з інституційним циклом розвитку економіки і суспільства. В цей період відбувається

запозичення елементів ринкового інституційного середовища, їх модифікація і пристосування до сучасного інституційного середовища. Через ці процеси здійснюється оновлення існуючої системи бухгалтерського обліку і створюється потенціал подальшого розвитку його теорії і методології на основі інституційної концепції.

Проведене дослідження показало, що існують суперечності в інституційному середовищі як між інститутом бухгалтерського обліку і інститутами ринкового типу, що формуються, так і між українським менталітетом і моделями реформування облікової системи та зроблений висновок, що подолання подібних суперечностей сприятиме якісному удосконаленню системи бухгалтерського обліку, підвищенню ефективності його функціонування і дозволить визначити основні напрями його подальшого реформування.

Інституційне середовище бухгалтерського обліку розглянуто у вигляді сукупності суспільних, матеріальних і духовних умов, в яких він здійснюється. Розкрито поєднання внутрішніх процесів розвитку бухгалтерського обліку і зовнішніх умов, що обумовлюють динаміку такого розвитку. Разом з тим, інституційне середовище представлено у вигляді певних форм організації відносин господарюючих суб'єктів в ході здійснення підприємницької діяльності, формальні і неформальні рамки поведінки учасників економічних процесів, мета і інтереси користувачів бухгалтерської інформації.

Встановлено, що потрібні певні зусилля і час для розробки теорії, науково-практичних рекомендацій щодо розвитку інституційної концепції бухгалтерського обліку в рамках прийнятої концепції реформування бухгалтерського обліку і звітності.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок про те, що на концептуальному рівні проблема основного користувача інформації бухгалтерського обліку представлена недостатньо послідовно.

В інституційній концепції бухгалтерського обліку описана можливість об'єднання існуючих інституційних факторів з відповідними елементами системи бухгалтерського обліку. Подальші дослідження в області бухгалтерського обліку і звітності при переході на міжнародні стандарти фінансової звітності будуть направлені на те, щоб зробити пропоновану інституційну концепцію обґрунтованою і прийнятною як для теорії, так і для методології бухгалтерського обліку.

Наукове видання

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
АУДИТУ І ЗВІТНОСТІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ**

**Матеріали першої міжнародної науково-
практичної конференції
26-28 квітня 2010 р.
м. Ужгород**

Тези доповідей подано в авторській редакції

тираж 200 екз.

Віддруковано у приватній друкарні ПП Повч Р.М.
свідоцтво серія Зт № 11
88000, м.Ужгород, вул.Великокам'яна, 31